

PRIPREMA ZA ŠKOLU

Dragi roditelji, bliži se vrijeme polaska Vašeg djeteta u školu. Zsigurno je mnogo pitanja, a najčešća su upravo: *Je li moje dijete spremno za školu? Što se u školi očekuje od njega? Što bi trebalo dijete znati ili što još može naučiti?* Prije polaska u školu djeca trebaju imati razvijene određene vještine i znanja. U ovom kratkom letku ponudit ćemo vam neke smjernice i savjete, igre i aktivnosti, kojima možete dodatno poticati djetetov razvoj i pomoći mu u što boljoj pripremi za školu.

PREDVJEŠTINE ČITANJA I PISANJA

Rana pismenost - temelj tečnog čitanja

1. FONOLOŠKA SVJESNOST

Podrazumijeva da dijete prepoznaje i proizvodi rimu, može reći koji je prvi i posljednji glas u riječi, može sastaviti i rastaviti riječi na slogove i glasove. Jedna je od najvažnijih pretkazatelja uspješnog usvajanja čitanja.

2. PRIPOVIJEDANJE PRIČA

U predškolskoj dobi dijete bi trebalo znati samostalno i detaljno ispričati priču poštujući strukturu i redoslijed priče (početak, sredina, kraj) te označavajući likove u priči.

3. RJEČNIK

Razvijeniji rječnik kod djeteta doprinosi boljim strategijama čitanja, boljom mogućnošću usmenog, a kasnije i pismenog izražavanja.

4. IMENOVANJE SLOVA

Odnosi se na povezivanje simbola (slova) i glasa, odnosno kada dijete razumije i koristi pravilnu vezu između glasova i slova kako bi moglo proslovkati riječ.

5. INTERES ZA TISAK, ČITANJE SLIKOVNICA I PISANI SADRŽAJ

Djeca koja odbijaju slikovnice, papir i olovku te ne vole da im se čita češće razvijaju teškoće u čitanju i pisanju, između ostaloga, jer manje vremena provode u aktivnostima koje doprinose razvoju vještina potrebnih za uspješno ovladavanje čitanja i pisanja.

6. KONCEPT TISKA

Pred polazak u školu dijete bi trebalo poznavati oblik i funkciju tiska, odnosno prepoznavati natpise s kojima se često susreće, znati smjer čitanja, orijentirati se u knjizi (pokazati naslov, početak, kraj...), razlikovati sliku od teksta, razumjeti da su riječi zasebne jedinice (npr. uočavati razmak između riječi)...

AKTIVNOSTI:

- pjevajte pjesmice i čitajte brojalice u ritmu ("Eci, peci, pec...")
- prolazeći kraj trgovina, kioska, gledajući reklame, neka vam dijete govori što "piše" na natpisima koji se često ponavljaju (npr. Konzum, Tisak, Lego, Frozen)
- potičite dijete da smišlja riječi koje se rimuju (zvuče slično, zvuče kao pjesmica; npr. sir-žir, kos-nos, krava-trava...)
- recite djetetu da ćete govoriti kao roboti, lupnite olovkom u stol, pljesnite rukama ili brojite prstićima svaku riječ u rečenici
- na isti način možete vježbati i sa slogovima, neka dijete rastavlja riječi na slogove i sastavlja slogove u riječi
- zatražite od djeteta da kaže koja je to riječ kada kažete, npr. m – a – m – a. Nakon toga tražite dijete da rastavi riječ mama na glasove.

Dobro je koristiti slovaricu, odnosno slagati zadane riječi i smijati se greškama koje se znaju dogoditi. Pozitivno ozračje za vrijeme vježbanja ključno je ako su glasovno stapanje i raščlamba teški. Obavezno krenite od kraćih i jednostavnijih riječi prema složenijima.

- pričajte djetetu priče i zajedno odigrajte priču (npr. Crvenkapicu – vi ste vuk, a dijete Crvenkapica) ili neka dijete vama ispriča priču – zamijenite uloge, kroz zajedničko čitanje slikovnica možete tražiti dijete da ponavlja rečenice iz slikovnica za vama kako bi proširilo svoje verbalno pamćenje i bogatilo rječnik
- potičite dijete da gleda slikovnice, neka pokaže naslov priče, prstićem prati smjer čitanja, opisuje što se događa na slikama, neka imenuje predmete
- potičite dijete na što češće prepričavanje svakodnevnih događaja (kada se vrati iz vrtića, prije spavanja, radnje u crtićima koje gleda i sl.)
- zadajte djetetu da imenuje što više vrsta određene kategorije (npr. koje domaće životinje poznaje, voće, vozila, što se sve može obući, što je sve potrebno za pojedino zanimanje, što sve ubrajamo u pokušstvo i sl.)
- uvježbavajte jezične izraze za prostorne odnose kroz igru "kipova", djetetu govorite kako da oblikuje svoje tijelo u kip (npr. desnu ruku stavi iznad glave, lijevu nogu stavi ispred desne, glavu spusti dolje, lijevu ruku stavi iza...)

GOVOR I JEZIK

Dijete bi u ovoj dobi trebalo pravilno izgovarati sve glasove, izražavati se gramatički ispravno te bez teškoća priopćavati svoje misli, osjećaje i potrebe. Događaj ili priču pripovijedati logično s puno detalja. U svakodnevnoj komunikaciji koristiti se izrazima uljudnosti. Znati navesti pojmove određenih kategorija (npr. voće, povrće) i riječi suprotnog značenja (malo-veliko, toplo-hladno).

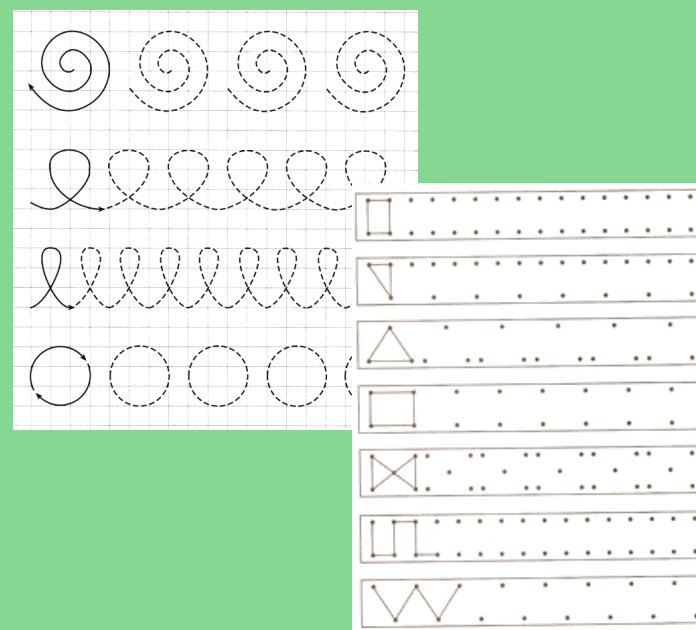

GRAFOMOTORIKA

Dijete bi trebalo znati pravilno držati olovku, crtati krug, trokut, kvadrat, ljude, kuće, održavati kontinuitet linije i pratiti zadani uzorak, imati dobru orijentaciju na papiru, rezati složenije oblike...

- crtanje, bojanje, podcrtavanje, povlačenje i spajanje različitih vrsta linija, spajanje točkica, precrtavanje oblika i zadanih likova (krug, trokut, kvadrat, romb) ili slova, rješavanje labirinta
- nizanje perlica, otkopčavanje i zakopčavanje gumba, vezanje vezica, otvaranje i zatvaranje čepova na plastičnim bocama, prebacivanje gumbića, tijesta i drugih manjih predmeta pincetom iz jedne posude u drugu
- rezanje škalicama i lijepljenje sitnih dijelova
- modeliranje (plastelin, tijesto, glinamol) – povežite aktivnosti, npr. izrada slova od plastelina ili izrezivanje škalicama slova nacrtanih na papiru
- potičite tjelesnu aktivnost kroz koju se razvijaju koordinacija i kontrola (dodavanje lopte, hodanje natraške, penjanje...)

PREDMATEMATIČKE VJEŠTINE

Važno je da dijete razumije pojam količine, broja, veličine i prostornih odnosa. Predmeti iz okruženja i svakodnevne aktivnosti mogu biti najbolji poticaj za razvoj matematičkih pojmova.

- poticati dijete na brojanje i prebrojavanje (npr. bomboni u vrećici, bojice u kutiji...)
- igre uspoređivanja (veće-manje-jednako, viši-niži); uparivanje po određenom svojstvu (boja, oblik, veličina); procjenjivanje na kojoj hrpici ima više/manje predmeta bez brojanja (bojica, bombona, krugova na papiru...)
- prepoznavanje i imenovanje geometrijskih likova (krug, kvadrat, trokut) i tijela (kugla, kocka)
- orijentacija na papiru (npr. recite djetetu da gore nacrtala zvijezda, a dolje cvijet), orijentiranje u prostoru u odnosu na vlastito tijelo, na druge i u odnosu na određene predmete (lijevo-desno, ispred-iza...)
- nastavljanje niza (ponavljajući uzorak koji dijete mora nacrtati)

PAŽNJA

Polaskom u školu od djeteta se očekuje da slijedi jednostavne upute i da se može usmjeriti na aktivnost (rješavanje zadatka) najmanje 15 minuta. S radom i vježbom vrijeme se brzo može povećavati, a djetetova koncentracija će trajati i do 60 minuta uz povremene spontane prekide i odmore. Najbolje je vježbama koje se temelje na igri raditi na povećanju koncentracije i pažnje.

- radni listići sa zadacima i mozgalicama (npr. pronađi sličnosti i razlike); igra "Memory"
- slaganje puzzli, rješavanje labirinta i križaljki
- bojanje, crtanje po predlošku, precrtavanje predložaka
- društvene igre s pravilima – osim zabave za cijelu obitelj, dijete će izoštriti svoju pažnju (npr. "Pogodi tko sam")
- igre za slušnu pozornost (igre slušanja i istraživanja zvuka – kako šumi lišće, kako puše vjetar, žubori voda, cvrkuću ptice)
- igra "Na slovo" (zajedno s djetetom naizmjenice nabrajamo sve riječi koje počinju npr. slovom P)

EMOCIONALNA SPREMNOST I SOCIJALNE VJEŠTINE

Kada se govori o pripremi za školu, ne smije se zaboraviti i na socio-emocionalnu spremnost djeteta. Pred polazak u školu očekuje se da dijete više ne pokazuje teškoće prilikom odvajanja od roditelja, spremno je za ostvarivanje komunikacije s drugom djecom i odraslima. Također, važno je da razumije i poštuje postavljena pravila, prepoznaje i uvažava potrebe drugih, izražava emocije na socijalno prihvatljiv način i rješava sukobe na konstruktivan način.

- omogućiti djetetu druženje s vršnjacima
- redovito razgovarati s djetetom o svakodnevnim iskustvima u kojima se pojavljuju određene emocije (potaknuti ga da izražava emocije; prepoznati i imenovati osjećaje – tuga, ljutnja, strah, sreća)
- tijekom i nakon čitanja različitih slikovnica i priča o osjećajima, razgovarati o pročitanome (npr. kako bi dijete postupilo u toj situaciji?)
- društvene igre s pravilima (npr. "Čovječe ne ljuti se") – naučiti se nositi s porazom i neugodnim emocijama

SAMOSTALNOST

Dijete treba pokazati i određenu samostalnost u brizi o sebi i svojim stvarima. Najbolje je poticati razvoj samostalnosti u svakodnevnom životu i dnevnim aktivnostima.

- briga o svojim svakodnevnim potrebama i sebi – samo se zna odjenuti, obući, počešljati, samostalno jede, odlazi na WC
- briga o svojim stvarima – sprema svoje stvari u sobi, posprema pribor nakon jela, slaže svoj krevet, sprema svoju odjeću prije spavanja
- samostalno obavljanje manjih kućanskih poslova; podučiti ga praktičnim vještinama (npr. otključavanje i zaključavanje vrata; prelazak ceste; kako i od koga tražiti pomoć)

Kroz ove aktivnosti dijete stječe sigurnost u sebe što ga motivira za daljnja svladavanja problemskih situacija, a kroz nekoliko mjeseci i za prihvaćanje i izvršavanje školskih obveza.

Korisne aplikacije i web stranice:

<http://www.ict-aac.hr/index.php/hr/>

<https://www.artrea.com.hr/>

<http://www.maligenijalci.com/radni-listovi/predskolarci/>

<https://www.mamatataja.hr/skolica-zadaci/>

<http://www.zlatnadjeca.com/2011/04/radni-listovi-za-predskolce.html>

Stručne suradnice Škole:
Matea Valenčak, logopedinja
Zrinka Pandžić, psihologinja
Tihana Jedvaj Culej, pedagoginja